

ลักษณะความแตกต่างของชื่อกับชนชั้นในระบบการเมืองไทย

นายสมเจกณ์ เปลื้องนุช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-419-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013032

i 10293644

THE DIFFERENCE OF NAMES AND CLASSES IN THAI POLITICAL

Mr. Somjade Phaungnut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of government

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-419-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะความแตกต่างของชื่อถิ่นชั้นในระบอบการเมืองไทย
โดย นายสมเจตน์ เปลื้องนุช
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ จันทร์วงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์

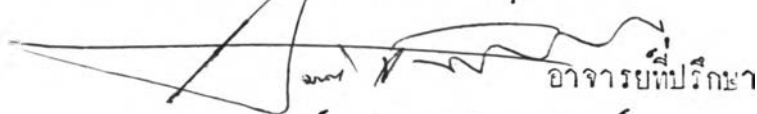

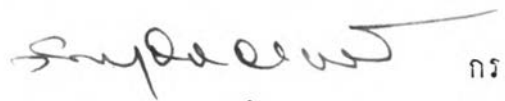
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้เข้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

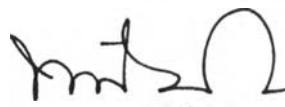

(รองศาสตราจารย์ ดร. อวาร วัชราลัย) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร. สัตย์อนันต์ สมุทวณิช) ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ จันทร์วงศ์) อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์) กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นรศักดิ์ ผ่องแผ้ว) กรรมการ

สมเจตน์ เปลื้องนุช ลักษณะความแตกต่างของชื่อกับชนชั้นในระบบการเมืองไทย
(THE DIFFERENCE OF NAMES AND CLASSES IN THAI POLITICAL)

อ.ที่ปรึกษา ร.ศ.ดร.สมบัติ จันทรวงศ์, ร.ศ.ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์, 192 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาถึง การให้ความสำคัญกับระดับชั้นบุคคลในสังคมไทยที่ปรากฏ
ออกมาทางลักษณะชื่อ โดยได้เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง สาเหตุวิวัฒนาการของชื่อ ซึ่งแพร่หลายในหมู่
บุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงในปัจจุบัน กับปฏิสัมพันธ์ของการเกิดชนชั้นผู้ดีทางเศรษฐกิจ และ
ความพยายามที่จะรักษาเอกลักษณ์ทางชนชั้นของกลุ่มชนชั้นสูงดั้งเดิม

ผลการศึกษาได้พบว่า ขณะที่ได้เกิดเชื้อสายชาวเงินหันมาใช้ชื่อไทย นามสกุลไทย มากขึ้นนั้น
รูปแบบชื่อของชนชั้นสูงระดับรอง มีวิวัฒนาการแยกออกไปสามลักษณะ กล่าวคือ มีแนวโน้มที่จะใช้ชื่อ
ซึ่งมีสภาพเป็นศัพท์มากขึ้น มีวิธีการประสมคำในชื่อให้แปลกไปจากเดิม และใช้ชื่อที่หรูหราด้วยศัพท์
เสียง หรือความยาวของพยางค์ มากกว่าที่เคยพัฒนาการดังกล่าวนี้ เริ่มเด่นชัดมากหลังสมัยสงครามโลก
ครั้งที่สองเป็นต้นมา

อย่างไรก็ตามความแตกต่างระหว่างชื่อของบุคคลสองกลุ่มนี้คงอยู่ไม่นานนัก เมื่อกลุ่มผู้ดีใหม่
ได้สมาคมกับชนชั้นสูงโดยชาติตระกูลมากขึ้นในระยะต่อมา ผลของการประสมกลมกลืนระหว่าง ชื่อชนชั้นสูง
ระดับรอง กับชื่อของกลุ่มผู้ดีใหม่ ได้ทำให้ชื่อในลักษณะดังกล่าว กลายเป็นแบบชื่อซึ่งจำเป็นสำหรับแสดง
ความเป็นคนชั้นสูงในสมาคมชั้นสูงในปัจจุบัน

ในส่วนท้ายของการศึกษา ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างชื่อบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ
สังคมต่างกัน โดยใช้ระดับโรงเรียนเป็นตัวแบบ ผลการเปรียบเทียบพบความแตกต่างในเรื่องทั่วไป คือ
ความแตกต่างเรื่อง จำนวนพยางค์ ประเภทของภาษาที่ใช้ การสัมผัส และความซับซ้อนของคำ อย่างไรก็ตาม
ก็ตามความแตกต่างดังกล่าวนี้ อิทธิพลของความเป็นเมืองและชนบทได้มีส่วนกำหนดอยู่บ้าง

ภาควิชา .....การปกครอง.....
สาขาวิชา .....การปกครอง.....
ปีการศึกษา ..... 2530 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

SOMJADE PHAUNGNUT: THE DIFFERENCE OF NAMES AND CLASSES IN THAI
POLITICAL.: ASSO. PROF. SOMBAT CHANTAVONG, PH.D. ASSO. PROF.
WITHAYA SUCHARITTHANARUGSE, PH.D., 192 PP.

This thesis aims at studying the significance of social status in Thai society through name. In Thai society certain names are reserved for the people of higher status while some others are for the people of lower status.

This study attempts to illustrate the pattern of names adoption of the economically high-status groups in present day Thai society and the struggle to maintain the identity of the former higher-status groups.

It is found out that those of Chinese origin prefer to adopt Thai names and surnames more and more. The high-status groups names adoption points to three different categories; that is tendency to utilize complicate words as names, different pattern of words combination, and using grand words for names. This prosperity was obvious since the world war two period.

The attempt to use name adoption to differentiate between the high-born groups and the economically higher status groups is not successful since the latter get closer to former as far as name adoption is concerned. This has become the pattern of name adoption of higher-status groups in present day Thai society.

In the present situation, name adoption can distinguish between those of higher economic status groups and those of lower economic groups. It is not merely the differentiation between the noble-born and the commoners.

This study makes use of names of people of different status. These names are taken from schools. It is also found out that, to a lesser extent, urban-rural differentiation has some influence over name adoption.

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ไกล่ผ่านขั้นตอนความยุ่งยากมาพอสมควร แต่ก็สำเร็จลงได้
ด้วยความกรุณาจากผู้ประคุณหลายท่าน

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ครูใหญ่ และเจ้าหน้าที่ที่เป็นแห่งโรงเรียน
มาแตร์ เลอี่ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โรงเรียนราชินี โรงเรียนราชินีบน โรงเรียน
วชิราวุธ โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนโกศลวิทยา โรงเรียนอิสลามแห่งประเทศไทย
โรงเรียนอิสลามยานนาวา โรงเรียนยกหมื่น โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ โรงเรียน
ภักดีนรเศรษฐ และโรงเรียนบ้านหมากหนองแดง ที่ได้กรุณาให้เก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบคุณ คุณอาษา กาญจนโหติ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ซี ซี เอฟ ประเทศไทย
คุณปิยะลักษณ์ สิมะแสงชาภรณ์ ผู้ประสานงานองค์การการกุศล เวิร์ด เอส บัต สำหรับ
ไมคริจิตอันดีซิง และความสววกต่าง ๆ ที่ผู้เขียนไ้รับ

ขอบคุณ รศ.ดร. จ่าดอง สสารพัตติก , รศ.ดร. สุภาพรรณ ณ บางช้าง ,
รศ.ดร. พรรณี นองแมว และ ศ.ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช ที่ได้ให้คำแนะนำอันมีค่า
แก่งานชิ้นนี้

บุคคลที่สมควรได้รับการขอบคุณมากที่สุด ไ้แก่ รศ.ดร. สมบัติ จันทรวงศ์
และ ร.ดร. วิทยา สุจริตรนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้การสนับสนุนนับแต่เริ่มตน
จนแล้วเสร็จ อาจารย์เป็นผู้ที่ให้ออกคิด จากเรื่องที่เป็นเพียงจุดเล็ก ๆ จนกลายเป็นสิ่งที่
ยิ่งใหญ่ ทั้งยังไ้ไ้ให้อภัยต่อความไม่สามารถของผู้เขียน ที่ทำให้สิ่งที่น่าจะยิ่งใหญ่ขึ้นโดย
ความสำคัญลง ด้วยเหตุนี้ความไม่สมบูรณ์ใด ๆ ซึ่งจะมีอยู่บางในวิทยานิพนธ์ จึง เป็น
สิ่งที่ ตัวผู้เขียนต้องรับผิดชอบ

สำหรับส่วนดีของวิทยานิพนธ์ หากจะเป็นประโยชน์ในคานที่ไ้ทำให้เราไ้คิดถึง
สิ่งทีละเล็กละน้อย หรือสานต่อส่วนที่ไ้เกิดของกันไ้ในความคิดเดิม คุณค่าทั้งหมดนี้ไ้เป็นผลส่วนไ้ใหญ่
จากอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เขียนเอง

สมเจตน์ เปลื้องนุช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1. บทนำ	1
แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา	3
จุดมุ่งหมายในการศึกษา	8
ประโยชน์ในการศึกษา	8
สมมติฐานในการศึกษา	8
วิธีการศึกษา	9
ข้อจำกัดของข้อมูล	13
การเสนอเรื่อง	14
นิยามศัพท์	15
2. ความสำคัญของชื่อ	18
การพัฒนาความคิดเชิงนามธรรมกับการตั้งชื่อ	20
ความเชื่อของคนไทยที่มีผลต่อวิธีการตั้งชื่อและความสำคัญของชื่อในพิธีกรรม	22
ความสำคัญของชื่อในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของความแตกต่างทางชนชั้น	26
ความสำคัญของชื่อที่เป็นผลจากการจำแนกตำแหน่งในระบบราชการ	31
3. ลักษณะความแตกต่างของชื่อในสังคมไทย ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475	35
ความแตกต่างระหว่างชื่อบุคคลในชั้นเจ้านายกับสามัญชน	36

ความแตกต่างระหว่างชื่อบุคคลซึ่งมีสถานภาพทาง เศรษฐกิจ สังคมต่างกัน	41
4. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบชื่อในระบอบการปกครองปัจจุบัน สาเหตุ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบชื่อ ในระยะ 50 ปี	51
สถานภาพของชนชั้นสูงภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี 2475	52
การเจริญเติบโตของชนชั้นผู้นำทาง เศรษฐกิจ	57
ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นสูงกับ ชนชั้นผู้นำทาง เศรษฐกิจ ในระบอบใหม่	60
การใช้ชื่อ เป็นสัญลักษณ์เพื่อแยกความแตกต่างระหว่างชนชั้นสูง โดยชาติตระกูล กับชนชั้นผู้นำทาง เศรษฐกิจ	63
แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบชื่อของชนชั้นสูง ระบอบ ใหม่ตามลักษณะ	83
5. ลักษณะความแตกต่างของชื่อกับชนชั้นในสังคมปัจจุบัน	100
แนวโน้มการผสมกลมกลืนระหว่างชื่อชนชั้นสูง ระบอบใหม่ กับ ชนชั้นผู้นำทาง เศรษฐกิจ	100
การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างชื่อบุคคลซึ่งมีสถานภาพ ทาง เศรษฐกิจสังคมต่างกัน	111
ความแตกต่างในรปรอยละและอัตราส่วน	112
ความแตกต่างของชื่อหญิง	114
ความแตกต่างของชื่อชาย	144
ลักษณะความยากและซับซ้อนในชื่อคนชั้นสูง	154
ลักษณะชื่อที่จุคประสงค์เป็นคำแทนตัวในกลุ่มทั่วไป	158
อิทธิพลของความ เป็นเมือง และชนบทต่อลักษณะชื่อ	160
6. สรุป	164
บรรณานุกรม	180
ภาคผนวก	183
ประวัติผู้เขียน	192

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

4.1	ตารางแสดงกลุ่มชื่อแปลกสามลักษณะ ซึ่งปรากฏใช้ในหมู ชนชั้นสูงระดับรอง ระหว่างปี 2480-2500 (ประเภทชื้อชาย)	84
4.2	ตารางแสดงกลุ่มชื่อแปลกสามลักษณะ ซึ่งปรากฏใช้ในหมู ชนชั้นสูงระดับรอง ระหว่างปี 2480-2500 (ประเภทชื้อหญิง)	86
5.1	ตารางแสดงความแตกต่างทางรอยตะและอัคราส่วน ระหว่าง ลักษณะชื้อ หญิงกลุ่มคนชั้นสูง และชื้อหญิงกลุ่มทั่วไป	114
5.2	ตาราง เปรียบเทียบการใช้จำนวนพยางค์ ในชื้อหญิงคนชั้นสูง กับชื้อหญิงกลุ่มทั่วไป	115
5.3	ตารางแสดงกลุ่มพยัญชนะที่ส่งสัมผัสกันในชื้อหญิงจาก ครอบครัวชนชั้นสูง	118
5.4	ตารางแสดงกลุ่มพยัญชนะที่ส่งสัมผัสกันในชื้อหญิงกลุ่มทั่วไป...	120
5.5	ตาราง เปรียบเทียบชื่อและเสียงสระที่ส่งสัมผัสกันในชื้อ ระหว่างชื้อหญิงคนชั้นสูงกับชื้อหญิงกลุ่มทั่วไป	121
5.6	ตาราง เปรียบเทียบชื้อหญิงคนชั้นสูงกับชื้อหญิงกลุ่มทั่วไป ใน ความหมายใกล้เคียงกัน	125
5.7	ตาราง เปรียบเทียบรอยตะของการเลือกใช้ศัพท์แทนความหมาย เกี่ยวกับทอง	138
5.8	ตาราง เปรียบเทียบรอยตะของการเลือกใช้ศัพท์แทนความหมาย เกี่ยวกับพระจันทร์	139
5.9	ตาราง เปรียบเทียบรอยตะของการเลือกใช้ศัพท์แทนความหมาย เกี่ยวกับจิตใจ	139
5.10	ตารางแสดงความแตกต่างทางรอยตะและอัคราส่วนระหว่าง ลักษณะชื้อชายคนชั้นสูง กับชื้อชายกลุ่มทั่วไป	144

5.11 ตาราง เปรียบเทียบการใช้จำนวนพยางค์ในชื่อชายคนชั้นสูง กับชื่อชายกลุ่มทั่วไป	149
5.12 ตาราง เปรียบเทียบชื่อชายคนชั้นสูง กับชื่อชายกลุ่มทั่วไป ใน ความหมายเกี่ยวกับ คุณธรรม คำสอน ศาสนา และความประพฤติ ..	149
5.13 ตาราง แสดงการใช้จำนวนพยางค์ในชื่อหญิง และชื่อชาย กลุ่มชื่อเด็กที่มีฐานะค่อนข้างยากจนในเขตกรุงเทพมหานคร	161